

KONDAIRA XAHARRA

Gizon esker onekoa, ta esker gabea

Nolakoa, zu, aita-amentzat, halakoak, ardurenik, haurrak zuretzat. Aita-amen urhats guzier so daude haurrak, heien solas guzier. Ta gero, hek bezela egin nahiz ari. Erran zaharra bada: aita-amen zoriona edo zorigaitza haurretan dela. Huna bi etsenplu.

ERREGE batek, kurri zabilan batez, ikusi zuen laborari bat, iraulden ari, arras alegera. Solasean hasi ziren eta, eletik elera, Erregeak jakin zuen landa ez zuela berea delako laborariak; jorna-lean ari zela, hunenbestetan.

Erregeak, baitzuen despendioz leherra, ez zezakeen onhets nola bizi ahal zitakeen hoin diru gutirekin eta, gehiago dena, urus bizi. Erakusterat eman zuen laborariari, harritua zagola. Laborariak:

“Zilo handia egin nezake, diru hori dena xahutu nahi banu. Niharentzat, hiruetarik bat behar dut. Beste hiruetarik batekin zorrak ordaintzen ditut; eta ondarra, bazterrean ezartzen.”

Erregearentzat, ezin konprenituak ziren solas horiek. Laborariak esplikatu ziozkan.

“Diruaren parte bat emaiten dut aita-ama xaharrer, ez baititazke gehiago lanean ar. Parte bat igortzen dut haurrekin, behar baitute lehenik lanean ikasi.

Lehenbizikoer, holaxet dut ordaintzen erakutsi dautaten amodio handia. Eta uste dut, haurrek ere, urteen karga bizkarraren gainerat jautsiko zautalarik, ez nutela debalde utziko.”

Ez dea hori ederki mintzatzea, eta gizonki artzea?

Erregeak saristatu zuen laborari zintzoa, ta haren haurrak altxatu.

Aita-amak gain gaisetetik artatu zituen bezela, gisa berean, bere haurrek mainaz inguratu zuten, gure laboraria, zahartu zelarik...

* * *

Beste etsenplu bat ere badut hatik. Gizon batena, hain itsuski baitzerabilan bere aita xahar eria, non hunek galdatu baitzuen eritegi batean sar zezaten. Nahikeria zuen, han bederen ez zuela entzunen, arta-sari, erasia ta solas gaiztorik.

Gizon xahar dohakabearen nahikunde hori plazerrekin hartu zuten; eta, iguzkia itzali baino lehen, obratua izan zen.

Ez zuen hatik eritegian ere nahi zuena kausitu. Deliberatu zuen bada semeari galdatzea azken ongi bat: mihise pare bat, bere lastozkochearen goxatzeko.

Seme bortitzak berexi zituen bi mihise, higatuenetan, eta haurra igorri, hamar bat urtekoa, ereman zitzon, zinkurina egile hari.

Ohartu zen hatik, haurrak, joaitan, mihisetarik bat gorde zuela xokogno batean. Itzulia eginik jin zenean, galdatu zion:

“Zendako gorde duk mihise hori?”

Haurrak, idor-idorra:

“Geroko daukat mihise hori; nik ere, ene aldian, eritegirat despegituko zitudaneko”...

ARRAPOSTU HUNI

Hiritar batek erran zion behin laborari bati:

“Zuek, kanpagnarrek, gauzak beti alde dituzue. Uzta xuhur delarik, kario saltzen duzue. Prezioak apal balinbadira, hanitz baduzue saltzeko; eta berdin-berdina diru-alde ona giten duzue.”

Laborariak hauxet ihardetsi zion:

“Zure solasek badute beren ifrentzua, hiritar jauna. Eta ez degu zuk uste duzun bezenbat xantza. Ezen, ogia kario saltzen dugularik, guti dugu saltzeko. Aldiz, hanitz balinbadugu, arras behera da. Beraz, edozoin gisetarat, diru guti altxatzen dugu.”

B. DAGORRET.